

КУЛЬТУРНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ОСЕ-РЕДОК В МОСКВІ.

На Тверській вулиці, на розі Малою Гнездіковського провулку, міститься центральний український клуб.

Вечерами тут куток України. Для того, хто зрив і жив на Україні, цей клуб радісний і близький.

2,500 Українців, які живуть у Москві, об'єднує цей клуб, заснований наприкінці 1927 року. Багато допомогло клубові українське постпредство.

Маленький передок із двома величезними завішаними в зріст людини дзеркалами привітно зустрічає гостей.

Велика сая задня електричним світлом. У куток величезний постамент, на нім — портрета Тараса Шевченка. Він ніби вітає своїх гостей. Через уся салю червоними літерами йдуть по стінах гасла й привітання. У другім кутку велика зірка, обведена червоними стрічками. У середині портрет Ілліча, коли той читає газету. У салі невеличка естрада. Тепер на ній учить хорівий гурток.

Вартовий член клубу палко розповідає нам, як об'єднано й дружно живуть Українці в Москві.

Клуб добре відвідують. При клубі гуртки — хорівий, фото, ТСО-Авіокему, стрілецький, літературний, бібліотека з російських та українських книжок.

Хто члени українського клубу? Робітники, службовці й українське студентство.

При клубі організується у-

кравська студія. Курс трьох-річний. Студія готуватиме українських артистів драми й опери. Передбачається й випустити кіно-акторів. Тепер студія налічує 50 душ.

На стіні висить своя українська стінгазета "Українська Коммуна".

Наше завдання дістати сусідні приміщення театру Семперанте, — кажуть члени управи, — і організувати в Москві український театр. Колісь-же тут був український театр.

І справді, чи не дивно, що в Москві нема постійного українського театру?

При тій дивовижній халтурі, яку подають на московських сценах і естрадах, як "українське мистецтво", справжній художній український театр є найважливіше культурне завдання.

Ознайомлення глядача Росіянина з українським репертуаром, на здається, не завдало-б нікому.

Український клуб у Москві знімає справу про організацію тут українського театру, яка тепер вже на певному шляху. При допомозі т. Гринька й інших відповідальних товаришів, справу організування українського театру в Москві поставлено на трітій ґрунт. До формування його покликано з України відповідальних керівників і артистичні сили. Можна сподіватися, що на о-сній Москва матиме український театр.

Д. Малюгі.

ЛІТАК-РАКЕТА.

Фабрика літаків у Кассель (Німеччина) викінчує будову ракетного літака. Він має бути за яких три тижні готовий і тоді відбудеться черговий пробний лет. До лету збояв-зався вже співзаставитель фабрики летун Антін Рааб.

Літак має піднятися у так звані "стратосфери", що починаються на висоті 11-13 кілометрів над землею і відзначаються такою рідкістю воздуха, що людина без відповідних штучних приладів до дихання не могла би там жити ані хвилини. В тій сфері температура все рівномірна, а рух повітря майже зовсім спокійний.

Літак буде гнаний не мотором, але ракетною системою. Своєрідність цієї системи полягає в тому, що рух такого літака буде рости прискореним темпом, від початкової шкоро-сти 60 км. до остаточної 400 км. на годину. Практичною метою пробного лету буде розслідування метеорологічних відносин на висоті 10,000 метрів над землею, щоби на підставі цих дослідів можна приступити до зреалізування правильної воздушної комунікації між Європою і Америкою — на тій висоті.

Якщо летун Рааб при пробному леті не зможе вдержатися на такій висоті і за відсутності воздуха до дихання, тоді він сам спуститься при допомозі парашута на землю, лишаючи свій літак у воздуху і дослідити мимомого будувати зроблений, бо на літаку-ракеті є прилади, які автоматично зазначать температуру, силу і шкороість вітру та інші прикмети на висоті 13 тисяч метрів. Колиж вичерпається сила ракети, тоді літак рівномірно автоматично при допомозі автоматично отворюючого парашута осяде дебудь на землі і не понесе ніякої шкоди. В серні має летун Рааб представити лет ракетного літака на летунській площі біля Липска.

Куток робітничо-фермерської молоді

ДО ВСІХ МОЛОДИХ РОБІТНИКІВ І ФАРМЕРІВ КАНАДИ.

Вілозва Ліги Комуністичної Молоді Канади.

Капіталістичний уряд Австрії арештував Беля Куна, одного з визначніших провідників революційного руху робітничої класи. Як робітники всьому світу не примусять австрійський уряд звільнити його, він буде виданий угорському уряду, де угорські фашисти поставлять його на тортури й стратять.

Беля Кун був провідником угорських робітників, які в 1919 році вистали проти неадекватних обставин, під якими вони були привнесено жити і, йдучи слідами російських робітників, встановили робітничий уряд.

Шість місяців тримали вони владу в інтересах робітників і селян Угорщини. Остаточо їх здужено силою міжнародного імперіалізму і встановлено фашистську диктатуру. Адмірал Горті, знаряддя британського імперіалізму, став на чолі цієї диктатури. Тисячі робітників були примушені втікати за границю Угорщини, щоб спастися від масових вбивств та тортур, які повновласть цей Беля Кун був примушений втікти до

Радянського Союзу.

В минулі кілька роках кожен спробу угорських працюючих полішити свої нужденні обставини, кожен спробу організуватися, здавалося найдикушою репресією, — тортурами і шибеницями. Угорський фашистський уряд, що править в інтересі класи капіталістів і дідачів й міжнародного імперіалізму, має за собою рекорд найжорстокіших, кровавих знущань над робітничою класою. До цих рук хочуть капіталісти та соціал-демократи віддати нашого товариша, Беля Куна.

Молоді робітники, пам'ятайте Сакка й Ванзеті!

Організуйтеся і протестуйте проти страчання та знущання над нашими провідниками. Боріться проти білого терору, що люте в кожній капіталістичній країні!

Атака проти Беля Куна є атака на міжнародно робітничу класу. Протестуйте! Демонструйте! Організуйтеся проти страчання Беля Куна та проти білого терору!

Літтон Л.К.М. Канади.

Домагання Робітничої Партії Америки.

1. Примусове знесення законом діточої праці нижче 16 літ і державне удержання всіх дітей, що тепер заняті працюю.
2. Знесення підземної роботи, нічної роботи, "овертайм", і праці в небезпечних заняттях для всіх молодих робітників від 16 до 18 років життя.
3. Тижнева платня не менше 20 доларів для молодих робітників.
4. Засновання трудових шкіл в фабриках для підготовки молодих робітників до індустрії. Ці трудові школи повинні взуруватися на трудові школи в Радянському Союзі і повинні бути під контролею молодих робітників в трейд-юніях і робітничих фабричних комітетів. Молоді робітники мають діставати повну платню підчас навчання в трудових школах.
5. Негайне вжиття шкіл, як

- харчових центрів для дітей безробітних робітників, шкільного віку і нижче. Це повинно бути під наглядом робітників і родичів. Діти безробітних повинні діставати даром однієї та лікарської догляду в школах.
6. Кожна молода особа поверх 18 років життя мусить дістати право голосу. Коли можуть працювати, то можуть й голосувати!
7. В школах: 1) Безплатне і рівне навчання від елементарних шкіл до і в університетах. 2) Негайне покінчення з переповненням шкільних будинків, через збудування нових шкіл. 3) Знесення релігійного та шовіністичного навчання; знесення расово-ворожничого (т. зв. Джім Кроу) навчання. 4) Ніякого дискриміновання проти учителів за "підбуруючі" політичні опінії; право учителям організувати-

3 ДІЯЛЬНОСТІ НІМЕЦЬКОГО КОМСОМОЛУ.

В Німеччині існує сильна й активна організація Комуністичного Союзу Молоді. Поширює вона за "Комсомолом України" уривки з листа від берлінських комсомольців, в якому дається кілька прикладів того, що роблять німецькі комсомольці і з якими труднощами та перешкодами вони зустрічаються.

Поліція охороняють молоді покоління від "роспуски".

У самостійних частинах Німеччини, що розташовані на крайньому Півдні — Вюртемберзі й Баварії панують найреакційніші уряди.

У Баварії комсомол працює майже нелегально. У Вюртемберзі піонерські (діточі) організації зовсім заборонені, а на збори комсомолу поліція пускає лише тих, кому вже минуло 16 років. Кожне зібрання, кожне свято, кожний клубний вечір контролює поліція і всіх підлітків, що не мають 16 років направляє додому.

У Швенінгені, у промисловому містечку Шварцвальді, комсомол улаштував відкриті збори. У салі повнісінько. Голоса дзвонять, щоб відкрити зібрання, але в цей мент полі-

ція оточують приміщення й перевіряють, чи немає тут кого, молодше від 16 років. Усіх, хто здавався їм молодше, виштовхували з приміщення. Старші радяться, що робити, а поліція в цей час покидає приміщення, залишивши подвійну варту біля дверей, що повинна перевірити вік усіх, хто приходить.

Товариші ухвалюють не відкривати зібрання. Але всіх учасників повідомляють, що зібрання переноситься до другого приміщення. Сая пустіє. Поліція біля дверей задоволені — вони зможуть раніше піти додому.

Але в другому приміщенні всі збираються знов, у тім числі й ті, кому ще немає 16 років і кого викликала поліція з попереднього зібрання. Зібрання проводиться з більшим піднесенням.

Коли з'являється поліція, що дізналася під той час про нове зібрання, вона вже закривається з співом "Інтернаціоналу" й захисникам буржуазної держави залишається лише прослухати спів до кінця й дивитися, як розходяться молоді робітники.

МОЛОДЬ, ДІТОЧА ПРАЦЯ Й ШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Визиск дітей і молоді робітничої класи, одна з підпор, що піддержує американський капіталістичний устрій. Кров дітей та літ молодих хлопців і дівчат достарчає все зростаючі зиски великим капіталістичним підприємствам. Після статистики, у 1920 році в Злучених Державах було поверх один мільон дітей, в віці від 10 до 15 років, при праці. В додаток до цієї ганьби, 378,000 дітей з цього числа було між 10 а 13 роками життя. Статистики про працю дітей нижче 10 літ немає і це є однією причиною того, що нема звіту про ті десяті тисяч найменших дітей робітничої класи, що мучаться на славу нашої долларової цивілізації.

В Злучених Державах є майже 4 мільони молодих робітників, а найменше 1 мільон хлопців і дівчат (дітей) в самій тільки індустрії. Стаєні, залізни і текстильні фабрики та вуглеві майни, — ось "діточі майдани" нашої робітничої молоді. Преступ в техніці означає також збільшення праці молоді й дітей. Найбільшим злуптком американської демократії є те, що Найвищий Суд Злучених Держав визнав неконституційним всякі права для заборонення діточої праці!

Пропангандові агенції капіталізму чваняться незвичайним прогресом в шкільному навчанні. Вони забувають, що одинака цілє навчання робітничої молоді — це випелити як найраще в їхні умні почуття пошани для капіталістичного устрою. Вища освіта є за коштовна для дітей робітничої класи. Нища освіта (в публичних школах) перепроводжується в дусі шовінізму та релігійного дурману. Після офіційної статистики в 1920 році тільки 73% учеників дійшли до 6-го, а лише 58% до 8-го ґрейду. Іншими словами, майже половина дітей не скінчили навіть елементарної (початкової) школи. Школи перовнені. В багатьох стейтах проти-еволюційні закони забороняють навчання природних наук. В полудневих стейтах шкільне навчання основане в дусі расової ненависти та упередження. Відома "академічна" воля є тільки легендою.

В капіталістичному устрою освіта є монополем пануючої класи. Тільки комуністичне суспільство зломить цей монополі й зніщить класовий характер навчання, перетворить і його в суспільну освіту, зробить його примусовим, універсальним і рівним.

СОБІВАРТИСТЬ ЦУКРУ ЗНИЗЛАСЬ НА 12 ПРОЦЕНТ.

Окружний з'їзд союзу цукровників Київщини вислухав доклад Київського відділу Цукротресту про підсумки сьогорічного цукровиробництва. Свою виробничу програму київський відділ Цукротресту виконав з перевищенням на 13.5 виробництва проти 1914 року. Собівартість цукру різниючи до попереднього року знизилася на 12.7 процент. Заробіток постійних робітників зріс на 4.5 процент, а сезонних і службовців на 12 проц. Одночасно продуктивність праці зросла на 13.4 проц.

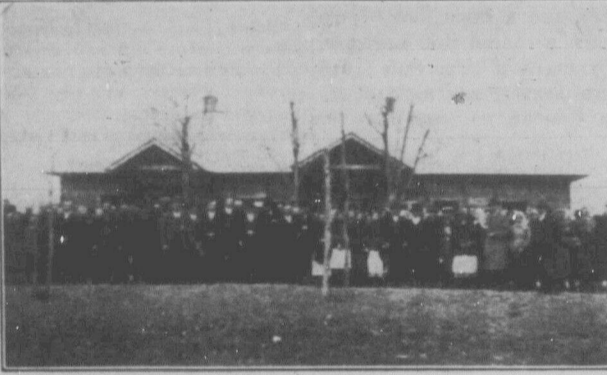
ЧИ ВИ ВОРОГ СВОЇМ ПРИЯТЕЛЯМ?

Коли ні, то чому не постаратися, аби всі ваші приятелі читали "Укр. Роб. Вісті"? Ви зробите їм приятельську послугу, як зробите їх передплатниками "Укр. Роб. Вістей".

ТАМ -- ДЕ БУШУВАЛА ПОВІНЬ.

Над річкою за Косовом в часі повені в 1927 році.

Громада потерпілих від повені селян в селі Гоміш, повіт Довина, перед розподілом допомоги. (Фотографія т. І. Навітського.)

Конрад Берковичі.

ЩАСТЯ

(Докінчення.)

Пакіта була щаслива. О, для неї це значило дуже багато! Це значило більше, ніж вийти заміж за юнака. Це значило, що він змінить під її впливом. Він почав заробляти, робився добрим хазяїном. За-для неї він на все пішов.

Але Американка дуже захопилася чудовим птахом. "Триста п'ятдесят золотих", — запропонував чоловік.

Пакітина рука просковзнула у Карлосову. Він не знав, як це тлумачити: чи продавати, чи тримати ціну. Похитавши головою, він повторив свою магичну формулу: "Я сказав, п'ятсот". Промовивши це, він стиснув дівчачу руку так, що вона скрикнула, не то від радості, не то від болю.

"Чотириста", — запропонував Американець, заглянувши жінці у вічі, які благаючи дивилися на нього.

"Чотириста доларів золотом", — загули люди на майдані, — "а він відмовляється".

Родригес підійшов до брата. Він весь пополотнів. "Невже ти думаєш, що червоного мако довести двічі на рік?" — сказав він Пакіті, не дивлячись на Карлоса. Чужинці довго радилася між собою. Жінці, очевидно, дуже закортіло мати птаха. Дуже чоловік повернувся й сказав: "Гаразд, хай буде по вашому".

У Пакіті вихопився крик тріумфу. Вона знала, це її вилла. Коханця до неї зробило його таким сміливим, що він домагався своєї ціни, поки дістав її. Він стане добрим торговцем і хазяїном.

"П'ятсот доларів за червоного мако!" — луною пронеслось по майдану. І всі з повагою подивилися на чоловіка, що ладен був заплатити ці гроші за птаха, бо він сподобався його жінці, і на чоловіка, що

взяв таку ціну, бо хотів збудувати хату для дівчини, яку поковав. Ні для кого не було там еміцією коханця двох братів до дівчини і її вагання.

Американець відраховував п'ятсот доларів золотом Карлосові в руку. "Зачекайте хвилину", — попросив Карлос, — "я дістану катку для птаха".

Не питаючи ціни, зняв він з найближчого столика найбільшу катку. Ніжно він посадив туди птаха.

"А куди ви повезете птаха?" — раптом спитав Карлос, покусивши ніби прокидаючись від тяжкого сну. "До Нью Йорку", — відповів Американець. "До Нью Йорку", — повторив Карлос. "До Нью Йорку?" Там надто холодно для нього. Там страшенний холод. Навіть тут для нього дуже холодно. Я знаю, там він замре, — повторив він, ніжно торкаючись крил пташиних. Раптом він відкинув голову назад і, повертаючи гроші покупцям, сказав: "Я не можу вам його продати, бо він там помре. Беріть назад свої гроші".

Юрба раптом захвилювалася. Це-ж було божевілля, чи

сте божевілля відмовитися від таких грошей, за ще до того признатися, як головна хиба у цього птаха. У відповідь на всі поради, на всі намішки й глузування, Карлос лише похитав головою.

Коли Пакіта арозуміла, що сталося, і коли Американці, обмишлявши між собою кілька словами, пішли геть з майдану, кинувши останнього погляда на криваво-червоного птаха, якого шкода було їм кидати, вона кинулась на Карлоса, мов осатаніла й почала його кулаками колотити в груди. "Дурню! Дурню! Дурню!" — кричала вона, неспроможна знайти інших слів, щоб вилити в них свою лють.

"Птах у них помре", — це було все, що міг сказати Карлос. — "У джунглях я не найду другого такого. Він там помре; він умирає від холоду".

"Дурню! Дурню! Дурню!" — кричала Пакіта, колотячи його в груди. Повернувшись, вона побачила Родригеса, що стояв і сміявся; очі його так і казали: "Я-ж знав, що так воно скінчиться".

Карлос кинув срібну монету

чоловікові, у якого з'яв кліт-тких грошей, за ще до того признатися, як головна хиба у цього птаха. У відповідь на всі поради, на всі намішки й глузування, Карлос лише похитав головою.

Коли Пакіта арозуміла, що сталося, і коли Американці, обмишлявши між собою кілька словами, пішли геть з майдану, кинувши останнього погляда на криваво-червоного птаха, якого шкода було їм кидати, вона кинулась на Карлоса, мов осатаніла й почала його кулаками колотити в груди. "Дурню! Дурню! Дурню!" — кричала вона, неспроможна знайти інших слів, щоб вилити в них свою лють.

"Птах у них помре", — це було все, що міг сказати Карлос. — "У джунглях я не найду другого такого. Він там помре; він умирає від холоду".

"Дурню! Дурню! Дурню!" — кричала Пакіта, колотячи його в груди. Повернувшись, вона побачила Родригеса, що стояв і сміявся; очі його так і казали: "Я-ж знав, що так воно скінчиться".

Карлос кинув срібну монету

КУПУЙТЕ ЮВІЛЕЙНІ ФОТОГРАФІЇ УКР. РОБ. ДОМУ У ВІННІПЕГУ!

Щоб увіковічнити пам'ять десятилітнього ювілею Товариства Український Робітничо-Фермерський Дім, Центральний Виконавчий Комітет замовив і видав художній малюнок центрального будинку у Вінніпегу, який прикрасить помешкання кожного члена й членкині ТУРФДіму та кожного українського робітника й фермера, який купить собі цей образок.

Малюнок є в трох кольорах і двох форматах. Перший менший формат — самий образок 6X9, а з бордером 9X11 — коштує лише 25 центів штука.

Другий, більший формат 10½X16 самий лише малюнок, а з бордером 13X19 надається для більших примішень, головню для Українських Робітничих і Фермерських Домів. Більший малюнок коштує \$1.50.

Кожний робітник і фермер повинні набути собі хоч менший прекрасний образок за 25 центів.

Кожна робітничо-фермерська інституція повинна набути собі більший малюнок за \$1.50.

Замовлення разом з належністю посилайте такі зараз на адресу:

UKRAINIAN LABOR-FARMER TEMPLE ASSOCIATION
Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man., Canada.

Товариші! Передплачуйте "Українські Робітничі Вісті" самі і інших заохочуйте! Вирівнюйте загляд передплату! Поширюйте свою газету між укр. робітниками й фермерами!